

maal: Guldindløsning som Princip. Jeg forstaar, at der i Folketinget er faldet Udtalelser fra den højtærede Minister om, at man skulde gaa successivt frem mod Guldpariteten, medens Medlemmer af Folketinget har udtalt sig paa en noget anden Maade og, saa vidt jeg forstod, imod en saadan successiv Gang imod Guldindløsning. Det er da et Spørgsmaal, som trænger til at klares, og jeg vil derfor gerne give Ministeren en, som jeg antager, ønsket Lejlighed til at klarlægge det her i Tinget, idet vi da ogsaa kan vide, hvorledes Ministeriets Medlemmer vil behandle Spørgsmaalet rundt om i Landet, naar det skal omtales for Vælgerbefolkningen.

Schovelin: Blandt de mange Mærkeligheder, den saakaldte samlede Valutaplan, som Regeringen den 5. Marts fremlagde for Rigsdagen, frømbød, var vel ikke den mindste den, at man som Led i denne Plan optog en Forlængelse af Lov Nr. 153 af 2. August 1914 om Indløseligheden af Nationalbankens Sedler, atter for et temmelig langt Tidsrum, nemlig hele Aaret ud. Derigennem har Regeringen faktisk kapitulert overfor Nationalbanken, og jeg ønsker heroverfor at sige, at det alligevel vil vise sig at staa fast, at ingen Valutaplan, der fortjener Navn af Valutaplan, kan tænkes, uden at den tager Sigte paa en saadan Deflation, som Nationalbanken alene er i Stand til at gennemføre. Alle Foranstaltninger, man i øvrigt vil træffe, vil vise sig at være fuldkommen virkningsløse, saa længe det ikke lykkes at nedbringe Seddelmængden i væsentlig Grad. Men herfor haves ingen som helst Sikkerhed. Derfor brugte jeg det Udtryk, at Regeringen havde kapitulert. Og nu ser jeg, at altsaa ogsaa Folketinget i alt Fald foreløbig har kapitulert overfor Nationalbanken, gaaende ud fra, at noget saadant vil ske, men uden at skaffe sig ringeste Sikkerhed i saa Henseende. Jeg har selvfølgelig lagt Mærke til, at det Cirkulære, Nationalbanken har udstedt til danske Banker og Sparekasser, og som er optaget i Lovforslagets Bilag 3, begynder med følgende Ord: „Idet Nationalbanken vil *tilstræbe* at begrænse Seddeludstedelsen i saa vid en Udstrækning, som Forholdene muliggør“, men denne ene spinkle Udtalelse er altsaa det hele, man har at holde sig til. I øvrigt er det, Nationalbanken har gjort, den sædvanlige Ussingske Førmanen alle andre: man rækker Pegefingeren i Vejret og kaster i Virke-

ligheden det, som skal gøres, i Hovedet paa alle de andre. Da den berømte Erklæring i sin Tid om Landmandsbankens Ordning jo var stillet paa Skruer fra Nationalbankdirektør Ussings Side, og denne selv bagefter har oplyst, at det var for at narre Jobberne, er det mig umuligt at fatte nogen Tillid til en Erklæring fra den Side, oven i Købet en Erklæring af en saa højst ubestemt Beskaffenhed som den, jeg nys citerede, og det saa meget mere, som vedkommende Nationalbankdirektør Gang paa Gang offentlig har skelnet mellem forskellige Slags Inflationer. Han har noget, som jeg tror, han kalder Regeringsinflation, og noget andet, som han kalder Køberinflation o. s. v.; han har inddelt Inflationerne i forskellige Klasser, alt for at vise, hvorledes han umuligt kunde modstaa det Tryk, som det ene Øjeblik kom fra Regeringen og det andet Øjeblik fra Købernes Side: Nationalbanken maatte skride til Inflation, skride til en af Omsættningens Krav ikke nødvendiggjort Udvidelse af Seddelmængden.

Jeg kunde have Lyst til at udtale ved denne Lejlighed, og inden vi gaar til Valg, at det forekommer mig beskæmmende for dette Land, at man ikke kan lære af dets egen Historie, hvorledes man hæver en deprecieret Valuta. Det er en Opgave, som den samme Nationalbank, da den virkelig var en Nationalbank og styredes som saadan, en Gang har løst; den Opgave blev nemlig løst fra 1818 til 1838 eller formelt indtil 1845, da Sedlernes Indløselighed med Sølv blev genoptaget den berømte 5. Maj 1845. Det betragtede Nationalbanken som sin Opgave, den var Vogter af Landets Pengevæsen og bragte Pengevæsenet i Orden. Men den gjorde det rigtignok paa den Maade, at den i 27 Aar anvendte hele sit Overskud til Aar for Aar at nedbringe Seddelmængden. Den gjorde det endvidere ved i 1820 at optage et Laan af Befolkningen paa den kolossale Sum af henimod 6 Mill. Rigsdaler til en Rente af $7\frac{1}{2}$ pCt. — jeg nævner det udtrykkelig for at vise, hvorledes det klodsede ganske anderledes end den Rente, som Regeringen har ment, det kunde være passende at knytte til Valutaydelsen —, og Omkostningerne ved dette Laan, der paa saa væsentlig en Maade bidrog til at fæstne den daværende Seddelkurs og fremme Marchen op imod Seddelindløselighed, blev da baaret af Staten. Jeg vil have Lov til at sige, at hvis Regeringens Forslag om Valutaydelse paa lignende Maade var kombineret med en saadan Nedbringelse af